

Zdeněk Hajný

- setkání s knihou Raymonda Moodyho „Život po životě“

Knihy Raymonda Moodyho a obrazy Zdeňka Hajného

Poprvé jsem se setkal se jménem Dr. Raymonda Moodyho na výstavě mých obrazů v galerii Karlovka, v Praze v roce 1978.

V průběhu téměř měsíční výstavy jsem do galerie Karlovka docházel často. Bylo někdy hodně zajímavé sledovat reakce návštěvníků na tvorbu, která se poněkud odlišovala od převládající tematiky tehdejšího socialistického realismu. Na to letní odpoledne se pamatuji přesně. Přišel jsem do galerie, ale nedostal se zpočátku dovnitř. Před obrazem „Nirvána“ zrovna meditovala skupinka indických jogínů a kolem nich se nahrnulo hodně dalších návštěvníků, takže to vypadalo na nepovolené shromáždění. Nicméně, když jsem se posléze dostal dovnitř, čekala na mě milá paní dohlázkyně Anička a sdělila mi, že by se mnou chtěli mluvit někteří pánové, přítomní v galerii, protože je zajímají záležitosti kolem výstavy. Samozřejmě ve mně trošinku zatrnulo. Přece jenom sedmdesáté roky byly roky určitého normalizačního zpevnování, které se týkalo také umění, kde meditace u „Nirvány“ nebyla příliš žádoucí. Přistoupil jsem k baru a tam skutečně čekali návštěvníci: čtyři muži s vážným výrazem v obličeji. Za chvíli se jejich vážnost změnila v přátelský dialog, který byl pro mě velice podstatný. Jejich otázky se totiž týkaly symboliky mých obrazů. Sdělili mně, že to, co zde vidí na plátnech zde vystavených, jsou záznamy výpovědí pacientů, kteří byli resuscitováni na anesteziologicko-resuscitačních odděleních v Košicích a Bratislavě. Byl jsem velice překvapen, protože jsem se s tímto názorem setkal poprvé. Lékaři mi slíbili, že mi pošlou český překlad knihy Raymonda Moodyho „Život po životě“, který před půl rokem vyšel v USA. Strojopisný „samizdat“ knihy mi skutečně přišel. Znamenal pro mě fascinující četbu, kterou jsem přečetl nonstop až do otočení posledního listu. Nejzajímavější bylo, že jsem měl na odborné úrovni potvrzeny názory, se kterými se mi svěřovali návštěvníci na mých výstavách, v dopisech a osobních setkáních. Lidé popisovali prožitky, které během resuscitace zažili a viděli, a co se shodovalo se symbolikou a výtvarným vyjádřením u některých mých obrazů. Do té doby jsem pokládal jejich vyprávění sice za velmi zajímavé, ale ne příliš věrohodné.

Mnoho lidí se mne v průběhu téměř 40 let, co tuto symboliku světla v obrazech zobrazují ptalo, odkud se tyto symboly v mé práci berou, a zdali jsem je sám viděl v průběhu své vlastní klinické smrti. Ve třech letech jsem sice utrpěl vážný úraz, kdy jsem byl ožívován z hlubokého bezvědomí, ale nepamatuji si z tohoto zážitku vůbec nic. Pouze to, co mi později vyprávěli rodiče. Nemohu ale vyloučit uložení těchto zážitkových stop či záznamů mimo vědomou paměť, kdy se mohou při intuitivním tvoření vybavovat jako pocity zážitků světla, které většinu mých obrazů provázejí a doslova je pro mne přímou vnitřní nutností transformovat je do obrazu jako nějakou stopu naděje - ve světle, které přichází. Přímý zážitek vidění zářícího středu světla, který se neustále proměňoval v barevném spektru a zároveň se měnil do stále zmenšujících a zvětšujících kruhů, které pulsovaly, jsem měl v šesti letech, kdy jsem ležel v těžkých horečkách při spále. A ten jsem si později racionálně vysvětloval jen jako důsledek blouznění v horečnatém stavu.

Dodnes přicházejí návštěvníci do naší Galerie Cesty ke světlu a sdělují své zážitky s připodobněním ke konkrétním obrazům. A co je pro mne i celkovou objektivitu důležité, že tyto obrazy jsem vytvořil již počátkem 70. let, kdy ještě nebyla k dispozici literatura či zobrazení, ze kterých bych mohl vyjít a nějak ve svém malířském vyjádření napodobit či převzít. Je zde určitá paralela také se snímky z vesmíru z Hubbleova vesmírného teleskopu, kde mi někteří kritici podsouvají, že tyto objekty přenáším do svých obrazů. Když se ale podívají do prvních monografií, kdy jsou obrazy vytvořeny, zjistí, že již čtvrt století předtím, než začal teleskop přenášet snímky z vesmíru v roce 1989.

Názory na zážitky jevů v průběhu klinické smrti a resuscitace jsou tak jako již u všech obtížně posuzovatelných fenoménů nejednotné a protikladné. V podstatě se jedná o jeden zásadní problém v přístupu. Totiž z jakého úhlu pohledu danou věc posuzují. V tom je kámen úrazu. Jednou dosti významnou skutečností je objektivita a nadhled posuzovatele či hodnotitele. Ruku na srdce, někteří z nás při posuzování hraničních dějů či jevů mají již v sobě přítomnu určitou předpojatost. Přistupujeme k hodnocení již apriori, a jsme v podstatě i emotivně zablokováni k pochopení opačného názoru. Názory např. na možnost existence jiného rozměru, který přesahuje lidskou poznávací kapacitu, jsou pak jednoznačné: od ironizování až k přímým útokům a označením termíny „duchařina“ či „bláznovství“, jak můžeme pozorovat u nás v průběhu let

v různých mediálních kampaních, zpochybňujících celou oblast hraničních jevů. Jinými slovy, je-li někdo přesvědčen, že jiný rozměr, který se nedá přímo uchopit, tzv. dokázat naším omezeným lidským intelektem, považuje jej za irelevantní. Takový přístup však postrádá jakoukoliv objektivitu. Naproti názoru, že nemohu-li přinést důkaz o existenci jevu, není to důkazem o jeho neexistenci.

Je paradoxní, že politická ideologie komunismu po roce 1989 již jako součást naší školské výuky zmizela, ale její dřívější nástroj, materialistická reduktivní metodologie přetrvává, ba ještě zesiluje. Vždyť přece stále platí, a v podmínkách současných hodnot se stále akcentuje a naplňuje, postulát o prioritě materiálního bytí, který pak se všemi, zejména etickými důsledky, naplňuje naše vědomí i chování.

Asi tím nejpodstatnějším, co přináší Raymond Moody i desítky prací např. od J. Ritchieho, K. Rossové, C. Flammariona, M. Soudkové a dalších, je uvědomění si rozměru, který přesahuje člověka a jehož jsme součástí. Nahlédnutí do něj je velkou nadějí pro naši pozemskou existenci. Ne únikem, ale posílením a motivací pro tento život, na této zemi a v tuto dobu. Je to připomínka nacházení smyslu našeho pozemského života v jeho souznění s řádem vesmíru a přírody.

Zdeněk Hajný

Prosím čtenáře, kteří mají z průběhu resuscitace vlastní zážitky doprovázené vizí, aby mně s laskavým svolením časopisu Medium o nich napsali. Příběhy bez Vašeho svolení nezveřejním. Děkuji. Zdeněk Hajný, Galerie Cesty ke světlu, Zakouřilova 955/9, 149 00 Praha 4, www.cestykesvetlu.cz, galerie@cestykesvetlu.cz